

Redd Barna

ERNÆRING

**– ET SULTEFORET
UTVIKLINGSFELT**

Forsidefoto: Jordi Matas/Save the Children

Omslagsdesign: www.brodogtekst.no

Trykk: CopyCat

Hvem skal stille den stille sulten?

”When Heads of Government and Ministers of Finance commit to fight stunted development and nurture the power of children’s brains, we can avert future crises where people and economies will not reach their full potential.”

Jim Yong Kim, leder i Verdensbanken

90 prosent av hjernen utvikles før et barn fyller fem år. Barn som får for lite – eller feil – mat de første leveårene, blir ofte merket for livet. I verden i dag, finnes det 159 millioner av dem. Det utgjør hvert fjerde barn under fem år.

Dette er den stille sulten. Millioner av barn fratras muligheten til å utvikle evnene sine. Deler av hjernen visner og vil aldri kunne repareres. Risikoen for kroniske sykdommer øker, og det er mindre sannsynlig at disse barna begynner på skolen. Og om de gjør det, lærer de sannsynligvis mindre. Dette forsterker ulikhet og gir noen barn et veldig dårlig utgangspunkt i livet.

Dårlig ernæring har også en samfunnsmessig slagside: Det reduserer produktiviteten og hemmer et lands mulighet for økonomisk vekst. Vi overlater en klode full av utfordringer til neste generasjon, men gir den ikke verktøyene for å klare oppgavene. Men aller viktigst er dette: Å bli frarøvet muligheten for et liv med god helse og læring, er et alvorlig brudd på et barns grunnleggende rettigheter.

Det er altså hardtslående argumenter for å sette ernæring høyt på dagsorden. Hvorfor skjer det ikke da? Er det fordi resultatene ikke kommer fort nok, eller fordi ernæring er et komplekst felt å jobbe med? Antallet veksthemmede barn i verden har heldigvis gått ned de siste 20 årene, men tallet skjuler store forskjeller. I Afrika går utviklingen feil vei. Og selv om ernæring snakkes om i festtaler, har vi til nå sett laber innsats fra fattige og rike land. Faktisk går kun under 1 prosent av den globale bistanden spesifikt til ernæring. Men ting begynner å skje. WHO har hatt dette på agendaen lenge. Verdensbanken har nå tatt på seg ledertrøya. Vi håper flere vil bli med på laget.

Tiltakene er like åpenbare som de er gjennomførbare: Starte tidlig under svangerskapet med opplæring, tilgang til næringsrik mat og tilrettelegge for at småbøndene kan produsere til eget forbruk. Redd Barna driver opplæring av helsepersonell for å gjøre dem til gode veiledere for mødre i ammesituasjon og i overgang til fast føde. Dette gir barna den beste mulige starten på et liv med god helse og muligheter for læring.

Gjennomgangen som Fafo og HiOA har gjort for oss, er en oppfølging av rapporten «Nutrition - everybody’s and nobody’s business» fra 2012. Studien viser at det fortsatt ikke er noen som tar overordnet ansvar for ernæringsfeltet i utviklingspolitikken i Norge. Redd Barna er glad for at regjeringen Solberg har en ambisiøs satsing på både helse og utdanning. Vi mener tiden nå er overmoden for å løfte ernæring opp, og gjøre denne manglende brikken til en integrert del av helse- og utdanningssatsingen.

Tove R. Wang,
Generalsekretær Redd Barna

Anbefalinger:

STAKE UT EN KURS:

Norge må utarbeide et overordnet policyrammeverk for ernæring for å sikre at innsatsen ikke er fragmentert, og definere hvilken rolle Norge skal spille i ernæringsspørsmålet internasjonalt. Dette er i tråd med det internasjonale utviklingsmiljøets enighet om at policyområder som helse, utdanning og matsikkerhet må være ernæringssensitive for å ha god effekt. Dette er dessuten i tråd med innstillingen fra utenriks- og forsvarskomiteen til Representantforslag 25 S (2016-2017).

INTEGRERE:

For å nå de mest sårbare og marginaliserte barna må tjenester og innsats integreres. Jo mer marginalisert et barn er, jo mer integrert innsats trengs. Riktig ernæring er helt grunnleggende for å få god framgang innenfor helse, utdanning og til og med økonomisk vekst.

KOORDINERE:

Ansvar for ernæring må plasseres tydelig i Utenriksdepartementet og Norad. Hvis ikke frykter vi dette igjen faller mellom alle stoler. Noen bør ha et overordnet ansvar for det Norge gjør knyttet til ernæring, og som vil følge opp og koordinere innsatsen.

BRUK PÅDRIVERROLLEN:

Norge bør bruke sin pådriverrolle internasjonalt til å snakke opp betydningen av ernæring. En viktig nært forestående arena er Verdensbankens Human Capital Summit høsten 2017. Det er også avgjørende at Norge støtter aktivt opp om og er en pådriver i arbeidet med å utvikle en egen markør for ernæringssensitiv bistand i OECD-DAC. En slik markør vil kunne gjøre det tydeligere hvor mye som faktisk brukes på ernæringssensitiv bistand, og slik også styrke arbeidet med å integrere ernæring på flere områder.

ØK BIDRAGET:

Ernæring har falt mellom alle stoler. I perioden 2011 til 2016 har 0,04 % av norsk bistand blitt brukt på ernæringsspesifikk bistand, og 3 % har blitt brukt på ernæringssensitiv bistand.

Ernæring er sentralt i 2030-agendaen: Hvor står norsk utviklingspolitikk?

Liv Elin Torheim,¹ Anne Hatløy,² Tone Sommerfelt³

SAMMENDRAG

En Fafo-rapport utgitt i 2012 viste at til tross for den økende oppmerksomheten som rettes mot ernæring i globale utviklingsstrategier, hadde ernæring lav prioritet i norsk utviklingspolitikk. Norges innsats når det gjaldt ernæring, var fragmentert, og det fantes ikke noe overordnet politisk rammeverk på dette området (1). Oppdragsgiver for 2012-rapporten var Redd Barna, som nå har bedt om en oppfølgingsstudie. Denne nye studien skal undersøke hvorvidt ernæringens posisjon i norsk utviklingspolitikk har endret seg siden 2012 i lys av 2030-agendaen. I denne artikkelen gir vi en oversikt over dagens globale ernæringsutfordringer og hvilken status ernæring har i 2030-agendaen, og vi gjengir også noen resultater fra oppfølgingsstudien utført for Redd Barna. Målet er å vurdere hvorvidt norsk utviklingspolitikk har innarbeidet målsettinger eller policy for ernæring i lys av 2030-agendaen.

Globale ernæringsutfordringer

De globale utfordringene når det gjelder feilernæring er enorme. Feilernæring og usunt kosthold er viktige årsaker til både barnedødelighet (2) og tidlig død blant voksne, og bidrar i stor grad til den globale sykdomsbyrden (3). Feilernæring omfatter både underernæring, mangel på mikronæringsstoffer og overvekt/fedme.

Det har vært fremgang når det gjelder noen av indikatorene for underernæring og sult, men disse forbedringene er ujevnt fordelt mellom land og mellom befolkningsgrupper innen land. Aggregerte mål for endringer vil ofte skjule slike ulikheter og i enkelte tilfeller også skjule økende ulikheter (4). De mest utsatte gruppene for underernæring er barn, gravide og ammende kvinner og personer

¹ Høgskolen i Oslo og Akershus, Postboks 4 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Liv Elin Torheim er professor ved Fakultet for helsefag, HiOA, og har doktorgrad i ernæring.

² Forskningsstiftelsen Fafo, Postboks 2947, 0608 Oslo. Anne Hatløy er seniorforsker ved Forskningsstiftelsen Fafo og førsteamanuensis ved Senter for Internasjonal Helse, Universitetet i Bergen, og har doktorgrad i ernæring.

³ Forskningsstiftelsen Fafo, Postboks 2947, 0608 Oslo. Tone Sommerfelt er seniorforsker ved Forskningsstiftelsen Fafo og har doktorgrad i sosialantropologi.

som lever i fattigdom og i krisesituasjoner (5). Den direkte årsaken til underernæring er utilstrekkelig inntak av næringsrik mat, ofte kombinert med smittsomme sykdommer. Dette fører til mangel på flere mikronæringsstoffer, og hos barn til veksthemming (*stunting*) og/eller avmagring (*wasting*) (2). Konsekvensene for det underernærte barnet omfatter nedsatt immunforsvar og redusert kognitiv utvikling, økt risiko for sykdom og dødelighet og reduserte muligheter for senere utdanning og yrkesvalg (2, 6-8). Underernæring er en medvirkende årsak til rundt 50 prosent av global barnedødelighet (2), og er blitt beregnet til å forårsake et tap på opptil 16 prosent av brutto nasjonalprodukt i enkelte afrikanske land (9). Andelen underernærte forventes å øke i noen områder, som følge av klimaendringer som gir ustabile værforhold, dårlige avlinger og matusikkerhet (18, 19).

Samtidig er fedme et økende problem i alle verdens land (10), som en følge av globale endringer mot kosthold med mye fett, sukker og salt kombinert med redusert fysisk aktivitet (11). Resultatet av dette globale skiftet i levevaner (ofte kalt «nutrition transition») er en rask økning i kroniske sykdommer som hjerte- og karsykdommer, diabetes og enkelte kreftformer (12). Disse ernæringsrelaterte kroniske sykdommene er blant de viktigste dødsårsakene på verdensbasis, og sykdomsbyrden av dem øker raskest i lav- og mellominntektsland (13). Usunt kosthold utgjør i dag den største risikofaktoren for den globale sykdomsbyrden (14). Global og nasjonal helsepolitikk som kan beskytte befolkningen mot et fedmefremmende matmiljø der energirike, næringsfattige matvarer og drikker dominerer, anses som nødvendig for å demme opp for fedmeepidemien (15, 16).

I de senere år har omfanget og utbredelsen av feilernæring fått økt oppmerksomhet (2), og ernæring betraktes nå som sentralt for utvikling (25). Tilgang til tilstrekkelig og næringsrik mat er en menneskerett, og statenes forpliktelse til å beskytte denne retten har blitt fastslått (20-22). De underliggende årsakene til feilernæring omfatter en rekke dimensjoner, inkludert fattigdom, diskriminering og sosial ulikhet. Feilernæring gjenspeiler mangelfull politikk på ulike nivåer når det gjelder å sikre befolkningens behov for helse, mat, utdanning og sosial beskyttelse (23, 24).

De mange ulike dimensjonene av feilernæring gjør det utfordrende å håndtere (25). Begrepene «ernæringsspesifikke» og «ernæringsensitive» intervensjoner og tilnærminger har blitt tatt i bruk, og dette kan bidra til en bedre forståelse av hvordan ernæringsaspekter kan innarbeides i et bredt utvalg av programområder. De ernæringsspesifikke intervensjonene tar sikte på å forbedre ernæringsstatusen blant mødre og barn, og omfatter evidensbaserte tiltak som påvirker de umiddelbare årsakene til underernæring, slik som utilstrekkelig matinntak og helsestatus (26). Ernæringsensitive tilnærminger tar sikte på å innarbeide og fremme ernæring som en målsetting i politikk rettet mot de underliggende faktorene som påvirker ernæringsstatus, slik som jordbruk og tilgang til mat, vann og sanitære forhold, sosial beskyttelse, helse og utdanning (27). For at for eksempel et jordbruksprogram skal være ernærings sensitivt, kreves det innarbeiding av spesifikke ernæringsmål og -tiltak i tillegg til de opprinnelige målsettingene (27).

Ernæring i global utvikling – og i 2030-agendaen

Bærekraftsmål nr. 2 tar sikte på å utrydde sult og alle former for feilernæring innen 2030. Videre forplikter dette målet at alle skal ha tilgang til trygg, næringsrik og tilstrekkelig mat gjennom hele året. Måltallene og indikatorene som brukes for å vurdere fremgangen samsvarer med allerede avtalte målsettinger, slik som ernæringsmålene som ble vedtatt av World Health Assembly (WHA) i 2012 (29):

1. 40 % reduksjon i antallet barn under 5 år med veksthemming (*stunting*);
2. 50 % reduksjon i anemi blant kvinner i reproduktiv alder;
3. 30 % reduksjon av lav fødselsvekt;
4. Ingen økning i overvekt blant barn;
5. En økning av amming som eneste ernæring for barn i de første seks månedene opp til minst 50 %;
6. Reduksjon i avmagring (*wasting*) hos barn til mindre enn 5 %.

Bærekraftsmålene gir en ramme for tiltak rettet mot mat- og ernæringsutfordringene, slik at de kan ses i en helhetlig sammenheng med helse, bærekraft, sosial likhet og likestilling. Ernæring er blitt vurdert som sentralt for alle bærekraftsmålene (28).

Den andre internasjonale ernæringskonferansen (ICN2) ble holdt i Roma i 2014, organisert av Verdens Helseorganisasjon (WHO) og FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) i fellesskap. Visjonen fra ICN2 er å utrydde alle former for feilernæring, med vekt på å omstille både mat- og helsesystemer med dette målet for øyet, slik det er beskrevet i Roma-erklæringen om ernæring⁴. Handlingsplanen fra ICN2 gir anbefalinger om hvordan Roma-erklæringen kan operasjonaliseres og omfatter ulike sektorer, slik som matvaresystemer, helsesystemer, sosial beskyttelse og utdanning⁵.

FNs tiår for ernæring ble vedtatt av FNs generalforsamling i april 2016, og vil løpe fra 2016 til 2025⁶. Tiåret for ernæring forplikter FNs medlemsland og andre interessenter til å gjennomføre tiltak og programmer for bedre ernæring. Tiåret for ernæring har potensial til å bli et viktig redskap for å omsette internasjonalt avtalte globale målsettinger (målene fra WHA, 2030-agendaen for bærekraftig utvikling og handlingsplanen fra ICN2) i nasjonal handling og konkrete tiltak. FNs stående komité for ernæring (UNSCN) er den organisasjonen som har fått oppdraget med å fremme FNs tverrfaglige arbeid på området ernæring, og har en koordinerende rolle for Ernæringstiåret.

Ernæring som en del av norsk utviklingspolitikk

I det følgende presenterer vi resultater fra en nylig gjennomført studie som er en oppfølging av rapporten *Nutrition: Everybody's business and nobody's business: Nutrition within Norway's development policies* (1) fra 2012. Denne nye studien

⁴ <http://www.fao.org/3/a-ml542e.pdf>

⁵ <http://www.fao.org/3/a-mm215e.pdf>

⁶ <http://www.who.int/nutrition/decade-of-action/en/>

undersøker hvorvidt fokuset på ernæring i norsk utviklingspolitikk har endret seg siden 2012 og hva de eventuelle endringene består i, sett i lys av 2030-agendaen. For å besvare problemstillingene ble det benyttet tre metoder:

- a. dokumentanalyse av relevante norske policydokumenter og offisielle taler;
- b. undersøkelse av utbetalinger av norske bistandsmidler til ernæringsformål; og
- c. intervjuer med relevante politikere og ansatte i forvaltningen.

Kort om metode

Policydokumenter fra den norske regjeringen og sentrale departementer (dvs. Utenriksdepartementet, Fiskeridepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet) ble gjennomgått som del av dokumentstudien. I tillegg ble det gjort analyser av taler holdt av statsministeren og relevante statsråder. Relevante dokumenter ble identifisert gjennom et internettsøk på regjeringens nettsider ved bruk av søkeordene «ernæring» og «matsikkerhet» på både norsk og engelsk.

For det andre ble det satt opp en liste av potensielle informanter som omfattet stortingsrepresentanter involvert i global helse eller matsikkerhet, politiske medarbeidere i Utenriksdepartementet, og forvaltningsansatte som arbeider med spørsmål knyttet til global helse eller matsikkerhet i Utenriksdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad). I utgangspunktet ble det tatt kontakt med 27 personer. Totalt ble 12 personer intervjuet, mens ytterligere to svarte via e-post.

Det ble utviklet en felles intervjuguide. I hvert intervju fulgte vi guiden, men tilpasset intervjuene for å kunne fokusere på de spørsmålene som var av relevans for hver enkelt respondents ekspertise. De enkelte intervjuene dekket derved ikke alle de samme temaene. Intervjuene ble vanligvis gjennomført med to av forskerne til stede. Begge forskerne tok notater, og satte sammen en felles transkripsjon av hvert intervju.

For det tredje ble Norads prosjektdatabase benyttet for undersøkelsen av utbetalinger av norske bistandsmidler til ernæringsformål.⁷ Undersøkelsen var basert på en inndeling av ernæringssensitive og ernæringsspesifikke prosjekter. I sammenheng med bistandsanalysen regnes alle prosjekter som benytter DAC-koden 12240 «Grunnleggende ernæring» (*Basic nutrition*) som ernæringsspesifikke. Identifisering av ernæringssensitive prosjekter blir på den annen side gjort i to trinn. Disse metodologiske trinnene er beskrevet i den vedlagte bistandsanalysen.⁸

Ernæring i policydokumenter

Analysen av relevante policydokumenter og taler fra perioden 2012-2017 tyder på at regjeringen viser en forståelse og bevissthet om betydningen av ernæring, spesielt for barns utvikling og utdanning. Imidlertid er ernæring åpenbart ikke et

⁷ <https://www.norad.no/en/front/toolspublications/norwegian-aid-statistics/access-to-microdata/>

⁸ "Overview of Norwegian ODA 2011-2016", (*Manuskript*).

prioritert område, verken i de ulike meldingene til Stortinget eller i de talene vi har analysert. Melding til Stortinget nr. 24 Felles ansvar for felles fremtid — Bærekraftsmålene og norsk utviklingspolitikk (2016-2017), som presenterer hovedprioriteringene i den nåværende regjeringens utviklingspolitikk, nevner knapt ernæring. Meldingen angir ingen eksplisitte forpliktelser med henblikk på ernæring, til tross for at ernæringsrelevante sektorer som utdanning, helse og humanitær bistand er blant de fem prioriterte områdene innenfor gjeldende norsk utviklingspolitikk.

Det er bare de to meldingene til Stortinget om Norge som sjømatnasjon (nr. 22, 2012-2013 og nr. 22, 2016-2017) som eksplisitt tar opp ernæring, ved å angi at regjeringen vil fremme den betydningen og rollen sjømat har for global ernæring. Forpliktelsene i disse to meldingene til Stortinget gjenspeiles i flere offisielle taler, for eksempel den holdt av statsminister Erna Solberg på EAT Stockholm Food Forum i 2015, der hun erklærte at: «*Healthy marine ecosystems, sustainable fisheries and sustainable aquaculture have a crucial role for food security and nutrition and in providing for the livelihoods of millions of people*».

Norges støtte til multilaterale organisasjoner som Verdens matvareprogram (WFP), FAO, IFAD og UNICEF blir fremhevet i meldingene til Stortinget som hovedkanaler for fremme av ernæring og matsikkerhet. Norges engasjement i mat som en menneskerett blir spesielt fremhevet i Melding til Stortinget nr. 10 Muligheter for alle - menneskerettighetene som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken (2014-2015). Generelt sett er uttalte forpliktelser til å inkludere ernæringshensyn fraværende i norsk utviklingspolitikk.

Øremerking av bistandsmidler for ernæring

I 2016 utgjorde norsk bistand totalt 36 milliarder kroner, en økning på 10 milliarder siden 2011. Det er en stor utfordring å beregne hvor mye av disse midlene som går til ernæringsformål. Det finnes enkelte prosjekter som kan betraktes som *ernæringsspesifikke*, identifisert ved DAC-kode 12240 «Grunnleggende ernæring». Slike prosjekter utgjør i gjennomsnitt 13-14 millioner kroner pr. år, men med svingninger fra 1,4 til 53,5 millioner kroner. Det meste av disse midlene (80 prosent) fordeles gjennom multilaterale institusjoner.

Det meste av den bistanden som går til ernæring fordeles imidlertid til *ernæringsensitive*, heller enn ernæringsspesifikke prosjekter. Som nevnt over, er de ernæringsensitive prosjektene de som omhandler matsikkerhet, helse og omsorg, og som i tillegg har et fokus på ernæring. Det finnes imidlertid ingen samlet metode for klassifisering av ernæringsensitive prosjekter, noe som gjør dem vanskelig å klassifisere. Nettverket «Scaling Up Nutrition» (SUN) har gitt enkelte retningslinjer,⁹ men disse er verken globalt aksepterte eller enkle å anvende, ved at de krever detaljerte undersøkelser og subjektiv vurdering av hvert

⁹ http://scalingupnutrition.org/wp-content/uploads/2013/12/RESOURCE_TRACKING_METHODODOLOGY_SUN_DONOR_NETWORK.pdf

enkelt prosjektdokument. Ved bruk av det eksisterende rapporteringssystemet har vi klassifisert prosjektene i henhold til retningslinjene fra SUN som en del av *Universe of Actions Contributing to Nutrition (UACN)* ved å kombinere DAC-koder med nøkkelord i titler og beskrivelser. UACN omfatter prosjekter som potensielt kan bidra til bedre ernæring. For å bli klassifisert som virkelig ernæringssensitive må prosjektene imidlertid vurderes ut fra om de har en intensjon om å forbedre ernærings situasjonen til enkeltpersoner. I tillegg bør prosjektene ha en klar ernæringsrelatert målsetting og må bidra til ernæringssensitive utfall. Innenfor rammen av denne studien var det ikke mulig å granske alle prosjektene enkeltvis i henhold til disse kriteriene.

Selv om vi vet at UACN omfatter en rekke prosjekter som ikke er ernæringssensitive, kan en sporing av endringer i denne finansieringsstrømmen gi en indikasjon på hvilken prioritet ernæringsrelaterte prosjekter har hatt i norsk bistand i de senere år. I 2011 ble det gitt 578 millioner kroner til UACN, eller 2,2 prosent av den totale bistanden. Frem til 2016 har det skjedd en årlig økning i UACN, både som totalbeløp og som andel av bistanden. I 2016 ble det gitt 1,129 milliarder til UACN, eller 3,1 prosent av den totale bistanden. Denne økningen er i sin helhet knyttet til nødhjelp, eller nærmere bestemt til matvarehjelp. Mens det i 2011 og 2012 ble gitt mellom 30 og 40 millioner kroner til matvarehjelp, ble det i 2016 gitt mer enn 400 millioner kroner. I den samme perioden økte norsk utviklingshjelp i form av humanitær bistand fra 2,1 milliarder til 3,7 milliarder kroner.

Politikernes og forvaltningens syn på hvilken status ernæring har i norsk utviklingspolitikk

I sine beskrivelser av det norske fokuset på ernæring i utviklingspolitikken refererte intervjuobjektene til prosjekter og bevilgninger til helse, fattigdomsbekjempelse, matsikkerhet – inkludert sjømat – og kortsiktig humanitær bistand. En ytterligere (tverrgående) kanal som ble nevnt, var ressurstildeling til kvinner og prosjekter for likestilling. Meningene var delte når det gjaldt hvilken prioritet ernærings spørsmålet hadde.

Blant politikerne var meningene delte ut fra hvilken posisjon de hadde: En stortingsrepresentant fra ett av de to sittende regjeringspartiene viste til regjeringens bevilgninger til langsiktige mål for utdanning og helse, og til nylig vedtatte økninger av den humanitære bistanden til matsikkerhet (bevilget til WFP) som illustrasjoner på at ernæring befinner seg høyt oppe på dagsordenen. Det ble vist til initiativer for bekjempelse av fattigdom og innsats for utdanning og global helse i melding til Stortinget nr. 24 (2016-2017) om norsk utviklingspolitikk, og om matsikkerhet i Stortingsmelding nr. 22 (2016-2017) Hav i utenriks- og utviklingspolitikken.

Stortingsrepresentanter fra opposisjonspartiene viste til fraværet av saker om global ernæring både i Utenriks- og forsvarskomiteen og Helse- og omsorgskomiteen. En annen politiker fra opposisjonen hevdet at spørsmål knyttet til matsikkerhet og vannforsyning overskygges av det nåværende fokuset

på utdanning og helse, og kommer opp bare i forbindelse med kortsiktig humanitær matvarebistand, ikke som langsiktige programmer. Et annet spørsmål som ble tatt opp, var at ernæring er vanskelig å «politisere», dvs. utfordrende å innarbeide i en overordnet politisk ideologi som følger de kjente aksene i norsk partipolitikk.

I sin redegjørelse for norsk støtte til ernæring viste respondenter i Utenriksdepartementet (UD) til bevilgninger til matsikkerhet innenfor prosjekter definert som rettet mot klimaendringer og miljø, og til humanitær bistand (inkludert multilateral finansiering til WFP). I tillegg ble det lagt vekt på at bevilgninger til helse og utdanning gjennom UD ikke retter seg spesifikt mot ernæring, men mot mer overordnede helse- og utdanningsspørsmål. Igjen ble sjømat og «Fisk for utvikling» nevnt som en distribusjonskanal med relevans for ernæring. UD bemerket en generell endring i fokus fra «matsikkerhet» til «matsikkerhet og ernæring» i retningslinjene til FAO og WFP.

Ekspertter/forvaltningsansatte i Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad), derimot, erklærte eksplisitt at ernæring ikke er et prioritert område i Norads prosjekter, noe som gjenspeiles i at det i dag ikke finnes noen generell politikk eller noen budsjettpost rettet mot ernæring. Det synes imidlertid å foregå et skifte når det gjelder samarbeid om jordbruk, henimot en forståelse av at økt produksjon ikke er tilstrekkelig, og at ernæringsspørsmål må tas i betraktning. Denne forståelsen hadde ennå ikke materialisert seg i konkrete tiltak for å gjøre jordbruksutviklingen mer ernærings sensitiv. Fraværet av et fokus i norsk utviklingspolitikk ble fremstilt som et brudd med den økende oppmerksomhet som rettes mot ernæring internasjonalt. Norge er representert i WHO gjennom Helse- og omsorgsdepartementet, men fokuset på ernæring i denne sammenhengen er primært rettet mot Norges egen fremgang mot Bærekraftsmål nr. 2 og 3, og vektlegger spesielt de utfordringene som er knyttet til fedme og livsstilssykdommer.

Videre bekrefter respondenter fra både UD og Norad bistandsanalysens funn av at humanitær bistand, matsikkerhet, helse og utdanning er prioriterte områder i norsk utviklingssamarbeid, og at det mangler en overordnet policy for ernæring.

Konklusjon

Norge støtter i dag områder som har potensial til å forbedre den globale ernærings situasjonen, hvor helse, utdanning, humanitær bistand og matsikkerhet er fortsatt i fokus i norsk utviklingssamarbeid. Med unntak av den marine sektoren bringer norsk politikk imidlertid ikke frem et eksplisitt fokus på ernæring på disse områdene. Det var en felles oppfatning blant respondentene at arbeid med helse, matsikkerhet og humanitær bistand skaper bedre ernæring. Et eksplisitt fokus på ernæring er imidlertid nødvendig for å gjøre disse policyområdene virkelig ernærings sensitive og forbedre ernærings situasjonen for sårbare grupper. Deler av kjerne-/ikke-øremerket finansiering til multilaterale organisasjoner (f.eks. WFP, FAO, UNICEF, Den globale finansieringsordningen for helse (GFF) og CGIAR-systemet) støtter sannsynligvis opp under ernæring.

Det norske bidraget ville imidlertid kunne forbedres ved å gi ernæring eksplisitt prioritet.

Siden 2011 har den norske bistanden økt betydelig. Det meste av økningen i ernæringsrelatert bistand består av humanitær hjelp, spesielt matvareødhjelp. Økningen i humanitær bistand kan ha positive virkninger i det lange løp, og nødhjelp redder liv. På den annen side, dersom ressurser tas fra forebyggende aktiviteter vil det oppstå flere kriser, og det er en risiko for at ressurser brukes på å avhjelpe katastrofer i stedet for å forebygge dem.

Den enorme globale interessen for, og fokus på, ernæring som vesentlig for utvikling og for 2030-agendaen har langsomt begynt å endre den norske diskursen om utviklingssamarbeid. Dette har imidlertid ennå ikke blitt omsatt i en eksplisitt prioritering av ernæring på den norske regjeringens utviklingsagenda. Norge mangler fortsatt et overordnet policyrammeverk for ernæring, og innsatsen er fortsatt fragmentert. Det internasjonale utviklingsmiljøet ser det som nødvendig å gjøre policyområder som helse, utdanning og matsikkerhet ernæringsensitive. Som en viktig utviklingsaktør vil Norge kunne ta en ledende rolle i dette arbeidet, men har så langt begrenset sitt lederskap til å innarbeide hensynet til ernæring *bare* på området sjømat. Ved ikke å engasjere seg mer i ernæringsspørsmålet står Norge på siden av globale trender, og vår potensielle påvirkning på dagsordenen står i fare for å gå tapt. Norsk utviklingspolitikk ville sannsynligvis tjene på å innarbeide ernæringsmål og -hensyn i eksisterende programmer. Dette vil bidra til å omsette utvikling på makronivå til menneskelig utvikling for de mest sårbare, med det mål å sikre retten til helse, mat og utdanning.

Referanser

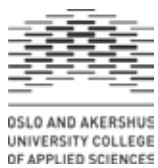
1. Torheim L, de Paoli MM, Bezerra RD. Nutrition - everybody's business and nobody's business Nutrition within Norwegian development policies. Fafo; 2012.
2. Black RE, Victora CG, Walker SP, Bhutta ZA, Christian P, de Onis M, et al. Maternal and child undernutrition and overweight in low-income and middle-income countries. *Lancet*. 2013;382(9890):427-51.
3. GBD Risk Factors Collaborators. Global, regional, and national comparative risk assessment of 79 behavioural, environmental and occupational, and metabolic risks or clusters of risks, 1990-2015: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2015. *Lancet*. 2016;388(10053):1659-724.
4. Save the Children. Unequal portions. Ending malnutrition for every last child. London: Save the Children Fund; 2016.
5. International Food Policy Research Institute. Global Nutrition Report 2016: From promise to impact: ending malnutrition by 2030. Washington, DC.: International Food Policy Research Institute; 2016.
6. McGovern ME, Krishna A, Aguayo VM, Subramanian SV. A review of the evidence linking child stunting to economic outcomes. *Int J Epidemiol*. 2017.
7. Victora CG, Adair L, Fall C, Hallal PC, Martorell R, Richter L, et al. Maternal and child undernutrition: consequences for adult health and human capital. *The Lancet*. 2008;371(9609):340-57.
8. Viteri FE, Gonzalez H. Adverse outcomes of poor micronutrient status in childhood and adolescence. *Nutr Rev*. 2002;60(5 Pt 2):S77-83.
9. African Union Commission, NEPAD Planning and Coordinating Agency, UN Economic Commission for Africa, UN World Food Programme. The Cost of Hunger in Africa: Social and Economic Impact of Child Undernutrition in Egypt, Ethiopia, Swaziland and Uganda. Addis Abeba: UNECA; 2014.
10. NCD Risk Factor Collaboration. Trends in adult body-mass index in 200 countries from 1975 to 2014: a pooled analysis of 1698 population-based measurement studies with 19.2 million participants. *Lancet*. 2016;387(10026):1377-96.
11. Popkin BM, Adair LS, Ng SW. Global nutrition transition and the pandemic of obesity in developing countries. *Nutr Rev*. 2012;70(1):3-21.
12. Lim SS, Vos T, Flaxman AD, Danaei G, Shibuya K, Adair-Rohani H, et al. A comparative risk assessment of burden of disease and injury attributable to 67 risk factors and risk factor clusters in 21 regions, 1990-2010: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2010. *Lancet*. 2012;380(9859):2224-60.
13. GBD Mortality and Causes of Death Collaborators. Global, regional, and national life expectancy, all-cause mortality, and cause-specific mortality for 249 causes of death, 1980-2015: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2015. *Lancet*. 2016;388(10053):1459-544.
14. Forouzanfar MH, Alexander L, Anderson HR, Bachman VF, Biryukov S, Brauer M, et al. Global, regional, and national comparative risk assessment of 79 behavioural, environmental and occupational, and metabolic risks or clusters of risks in 188 countries, 1990-2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2013. *Lancet*. 2015;386(10010):2287-323.
15. Lobstein T, Jackson-Leach R, Moodie ML, Hall KD, Gortmaker SL, Swinburn BA, et al. Child and adolescent obesity: part of a bigger picture. *Lancet*. 2015;385(9986):2510-20.
16. Swinburn BA, Sacks G, Hall KD, McPherson K, Finegood DT, Moodie ML, et al. The global obesity pandemic: shaped by global drivers and local environments. *Lancet*. 2011;378(9793):804-14.
17. Garnett T. Where are the best opportunities for reducing greenhouse gas emissions in the food system (including the food chain)? *Food Policy*. 2011;36:S23-S32.
18. Dube T, Moyo P, Ncube M, Nyathi D. The Impact of Climate Change on Agro-Ecological Based Livelihoods in Africa: A Review ; Vol. 9, No. 1, pp 256-267. *Journal of Sustainable Development*. 2016;9(1):256-67.

19. Myers SS, Smith MR, Guth S, Golden CD, Vaitla B, Mueller ND, et al. Climate Change and Global Food Systems: Potential Impacts on Food Security and Undernutrition. *Annu Rev Public Health*. 2017;38:259-77.
20. CESCR. General Comment No. 12: The Right to Adequate Food (Art. 11 of the Covenant). (E/C.12/1999/5). United Nations Committee on Economic, Social and Cultural Rights; 1999.
21. CRC. General Comment No. 15: The right of the child to the enjoyment of the highest attainable standard of health (art. 24). (CRC/C/GC/15). United Nations Committee on the Rights of the Child; 2013.
22. Ayala A, BM M. A Human Rights Approach to the Health Implications of Food and Nutrition Insecurity, 38 *PUBLIC HEALTH REVIEWS* 10 (2017). *Public Health Reviews*. 2017;38(10).
23. Reinhardt K, Fanzo J. Addressing chronic malnutrition through multi-sectoral, sustainable approaches: a review of the causes and consequences. *Front Nutr*. 2014;1(13).
24. UNSCN. By 2030, end all forms of malnutrition and leave no one behind. Rome: United Nations System Standing Committee on Nutrition; 2017.
25. UNSCN. Global Governance for Nutrition and the role of UNSCN. Rome: United Nations System Standing Committee on Nutrition; 2017.
26. Black RE, Alderman H, Bhutta ZA, et al. Maternal and child nutrition: building momentum for impact. *Lancet*. 2013;382(9890):372-5.
27. Ruel MT, Alderman H, Maternal, Child Nutrition Study G. Nutrition-sensitive interventions and programmes: how can they help to accelerate progress in improving maternal and child nutrition? *Lancet*. 2013;382(9891):536-51.
28. UNSCN. Nutrition and the Post-2015 Sustainable Development Goals. Geneva: United Nations System Standing Committee on Nutrition; 2014.
29. World Health Assembly. Resolution WHA65.6. Comprehensive implementation plan on maternal, infant and young child nutrition. In: Sixty-fifth World Health Assembly Geneva, 21-26 May 2012. Resolutions and decisions, annexes. Geneva: World Health Organization; 2012 [Available from: http://www.who.int/nutrition/topics/WHA65.6_resolution_en.pdf?ua=1].

OVERVIEW OF NORWEGIAN ODA 2011-16

Anne Hatløy, Tone Sommerfelt and Liv Elin Torheim

Oslo May 2017

CONTENTS

Overview of Norwegian ODA 2011-16.....	1
The universe of actions contributing to nutrition (UACN)	3
ODA for nutrition and nutrition related activities	9
Norwegian priorities by funding and main partners 2011-16	12

Tables

Table 1 Nutrition-specific ODA from 2011 to 2016.....	3
Table 2 Nutrition-specific aid by partner (in 1000 NOK)	4
Table 3 List of DAC codes suggested by SUN to be included in the filter for the universe of actions contributing to nutrition	5
Table 4 Projects included in the DAC-code filter suggested by SUN in 1000 NOK.....	5
Table 5 List of key words used in the keyword filter	6
Table 6 Projects included in the Universe of actions contributing to nutrition (UACN) in 1000 NOK	6
Table 7 Universe of action contributing to nutrition by sector and year in 1000 NOK.....	7
Table 8 Universe of action contributing to nutrition by sector and year in percent of total UACN	7
Table 9 UACN to Food Security access projects by main sector and sub-sector per year in 1000 NOK.....	8
Table 10 Disbursement of Norwegian ODA to nutrition and nutrition-related activities, 2011-2016 in 1000 NOK).....	9
Table 11 Disbursement of Norwegian ODA to nutrition and nutrition-related activities, 2011-2016 (% of total ODA)	10
Table 12 The main group of agreement partners to nutrition related projects by year in 1000 NOK	10
Table 13 The main agreement partners to nutrition related projects by year in 1000 NOK.....	11
Table 14 Distribution of Norwegian aid by target area from 2011 to 2016 in 1000 NOK	12
Table 15 Distribution of Norwegian aid by target area from 2011 to 2016 in percent	12
Table 16 Distribution of Norwegian aid by partners from 2011 to 2016 in 1000 NOK	13
Table 17 Distribution of Norwegian aid by partners from 2011 to 2016 in percent	14

Figures

Figure 1 Nutrition-specific ODA in absolute and relative numbers	3
Figure 2 Classification of ODA to Universe of Action contributing to Nutrition (UACN) and Nutrition mentioned in the project document (the figure is illustrative, not proportionate to actual numbers)	6
Figure 3 Universe of action contributing to nutrition by sector and year in 1000 NOK	7
Figure 4 Distribution of Norwegian aid by target area - comparing 2000-10 with 2011-16	13
Figure 5 Distribution of Norwegian aid by partner comparing 2000-10 with 2011-16	14

THE UNIVERSE OF ACTIONS CONTRIBUTING TO NUTRITION (UACN)

This report is a follow up of the report *Nutrition – everybody’s business and nobody’s business: Nutrition within Norwegian development policy*. The previous report documented that during the period 2000 to 2010, total Norwegian aid amounted to 200.8 billion NOK of which 0.1 percent was earmarked basic nutrition, and 0.5 percent nutrition and nutrition-related activities (Torheim et al 2012). Since the last report, the SUN Donor Network presented in 2013 a guidance¹ of how to track financial investments in nutrition. The guide suggests a division into Category 1: Nutrition-specific projects; and Category 2: Nutrition-sensitive projects.

Nutrition-specific projects are all projects using the DAC code 12240 “Basic nutrition”. The distribution of nutrition-specific ODA is shown in Table 1 and Figure 1. Of the 53 million NOK spent in 2012, 43 million went to WFP and close to 10 million to UNICEF (see Table 2 for distribution by partner).

Table 1 Nutrition-specific ODA from 2011 to 2016

Nutrition-specific ODA	2011	2012	2013	2014	2015	2016
in1000 NOK	1 420	53 498	3 895	4 818	14 013	4 964

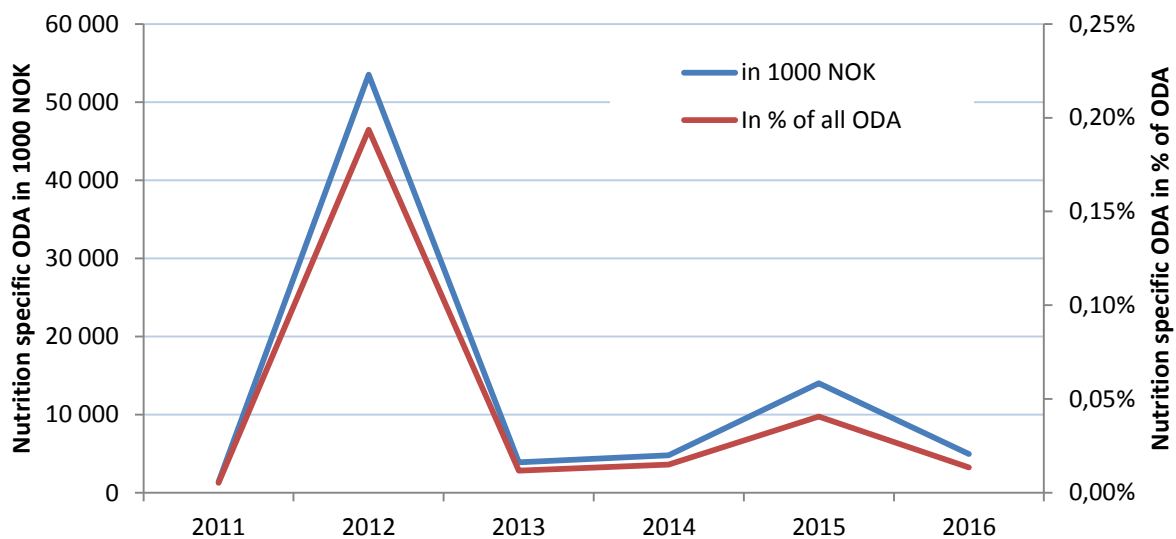

Figure 1 Nutrition-specific ODA in absolute and relative numbers

¹ http://scalingupnutrition.org/wp-content/uploads/2013/12/RESOURCE_TRACKING_METHODODOLOGY_SUN_DONOR_NETWORK.pdf

Table 2 Nutrition-specific aid by partner (in 1000 NOK)

Partner	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Multilateral institutions	896	53 392	45	1 500	10 000	-36
NGO International			3 850	3 150	4 000	
NGO Local	504	107				
NGO Norwegian	20			18		5 000
Norwegian public sector					13	
Other countries private sector				150		
Total	1 420	53 498	3 895	4 818	14 013	4 964

The identification of nutrition-sensitive projects is made in two steps. The first step involves determination of the *universe of actions contributes to nutrition (UACN)* – based on DAC codes and keyword-filter. The second step is to determine if a project is nutrition-sensitive, and involves a detailed investigation of each project in order to determine if a) the project is aimed at individuals; **AND** b) the project has a significant nutrition objective OR nutrition indicators; **AND** c) the project contributes to nutrition-sensitive outcomes. Within the database from NORAD² it is possible to determine if a project can be defined within UACN (Step 1). Step 2 requires access to more detailed information about each project (in the period 2011-2016, 982 projects qualified as belonging to UACN). These project documents are not readily available and within the scope of the current project, carrying out Step 2 is not feasible.

For a project to be qualified as belonging to UACN it should be coded with one of the DAC codes in Table 3. These projects cover approximately 18 percent of the total Norwegian ODA in the period 2011-16 (see Table 4). The total amount has increased from 4.8 billion NOK in 2011 to 6.3 billion NOK in 2016. However, the share these projects (coded with the SUN-specified DAC codes), form out of the total ODA has remained stable around 18 percent throughout the period.

² <https://www.norad.no/en/front/toolspublications/norwegian-aid-statistics/access-to-microdata/>

Table 3 List of DAC codes suggested by SUN to be included in the filter for the universe of actions contributing to nutrition

Food Security and Agriculture:	Public Health and Water and Sanitation
Availability	Public Health (including reproductive health)
31110 agricultural policy and administrative management	12110 health policy and administrative management
31120 agricultural development	12220 basic health care
31140 agriculture water resources	12250 infectious disease control
31150 agricultural inputs	12261 health education
31161 food crop production	12281 health personnel development
31163 livestock	13020 reproductive health care
31166 agricultural extension	13022 maternal health including neonatal health
31181 agricultural education/training	Sanitation
31182 agricultural research	14030 basic drinking water supply and sanitation
31193 agricultural financial services	14032 basic sanitation
31194 agricultural co-operatives;	Drinking Water
31310 fishing policy and administrative management	14031 basic drinking water supply
31191 agricultural services	Care Environment
31320 fishery development	Gender Empowerment
31381 fishery education and training	15170 women's equality organizations and institutions
43040 rural development	Other
Accessibility	51010 general budget support
16010 social welfare services	
16011 social protection	
52010 food aid/food security programs	
72010 material relief assistance and services	
72040 humanitarian/emergency relief	
72050 relief coordination, protection and support services	
73010 reconstruction, relief and rehabilitation	

Source: SUN Manual¹

Table 4 Projects included in the DAC-code filter suggested by SUN in 1000 NOK

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
All ODA	26 653 166	27 638 175	32 805 293	32 051 081	34 496 343	36 557 227
DAC code filter (Table 3)	4 803 533	4 719 465	5 752 888	5 796 554	6 234 607	6 308 573
Percent of total ODA	18.0 %	17.1 %	17.5 %	18.1 %	18.1 %	17.3 %

Source: Norad aid database

For the projects included in the DAC-code filter described, a keyword filter has been applied. The keywords used in this filter are listed in Table 5. The list is a simplified version of the one suggested in the SUN-manual¹ although it covers the same keywords. The projects that **a:** are covered by the DAC-classification described above, and **b:** includes at least one of the keywords, are defined as UACN (the light blue area in Figure 2).

Table 5 List of key words used in the keyword filter

Keywords				
aflatoxin	biofortification	cash transfer	CMAM	deworming
diarrheal disease	diet	enteropathy	Feeding	Food
fortification	GAM	garden	gastrointestinal illness	growth
handwashing	helminth	hunger	hygiene	Iodine
Iron	IUGR	MAM	Micronutrient	Mineral
Nutrition	RUTF	SAM	Stunting	supplement
Vitamin	wasting	weight	Zinc	

Source: SUN Manual¹

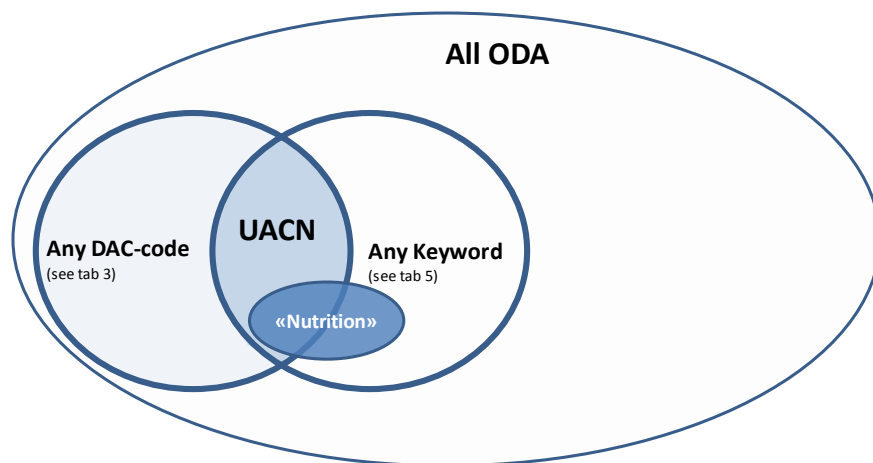

Figure 2 Classification of ODA to Universe of Action contributing to Nutrition (UACN) and Nutrition mentioned in the project document (the figure is illustrative, not proportionate to actual numbers)

UACN counts for approximately 3 percent of the total ODA in the period 2011-16 (see Table 6). The amount has increased from 578 million NOK in 2011 to 1,129 million NOK in 2016. Also, the relative share of ODA has increased from 2.2 to 3.1 percent.

Table 6 Projects included in the Universe of actions contributing to nutrition (UACN) in 1000 NOK

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
All ODA	26 653 166	27 638 175	32 805 293	32 051 081	34 496 343	36 557 227
Universe of actions contributing to nutrition	577 598	639 292	836 092	858 971	939 000	1 129 176
Percent of total ODA	2.2 %	2.3 %	2.5 %	2.7 %	2.7 %	3.1 %

Source: Norad aid database

A closer look at the UACN from 2011 to 2016, shows that the main sector that have received funding within UACN is Food security, both access and availability (see Table 7 and Table 8). However, 'Food Security Access' is the only field that has increased. In Table 9, a division of the main and sub-sectors that have received aid listed as Food Security Access. 'Emergency response' is the sector that has increased within this field, mainly made up of an increase to emergency food aid.

Table 7 Universe of action contributing to nutrition by sector and year in 1000 NOK

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Food security						
Availability	316 986	325 095	568 286	422 173	425 500	356 432
Access	148 736	159 420	170 739	299 521	341 872	670 194
Public health						
Public health	34 985	56 567	50 176	68 374	92 089	46 727
Sanitation	23 656	33 951	18 207	31 272	33 427	46 188
Drinking water	0	0	119	98	1 075	1 521
Care						
Gender empowerment	53 236	64 259	28 565	37 534	45 038	8 115
Other	0	0	0	0	0	0
Total UACN	577 598	639 292	836 092	858 971	939 000	1 129 176

Source: Norad aid database

Table 8 Universe of action contributing to nutrition by sector and year in percent of total UACN

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Mean 2011-16
Food security Availability	54.9 %	50.9 %	68.0 %	49.1 %	45.3 %	31.6 %	48.5 %
Food security Access	25.8 %	24.9 %	20.4 %	34.9 %	36.4 %	59.4 %	36.0 %
Public health	6.1 %	8.8 %	6.0 %	8.0 %	9.8 %	4.1 %	7.0 %
Sanitation	4.1 %	5.3 %	2.2 %	3.6 %	3.6 %	4.1 %	3.7 %
Drinking water	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.0 %	0.1 %	0.1 %	0.1 %
Gender empowerment	9.2 %	10.1 %	3.4 %	4.4 %	4.8 %	0.7 %	4.8 %

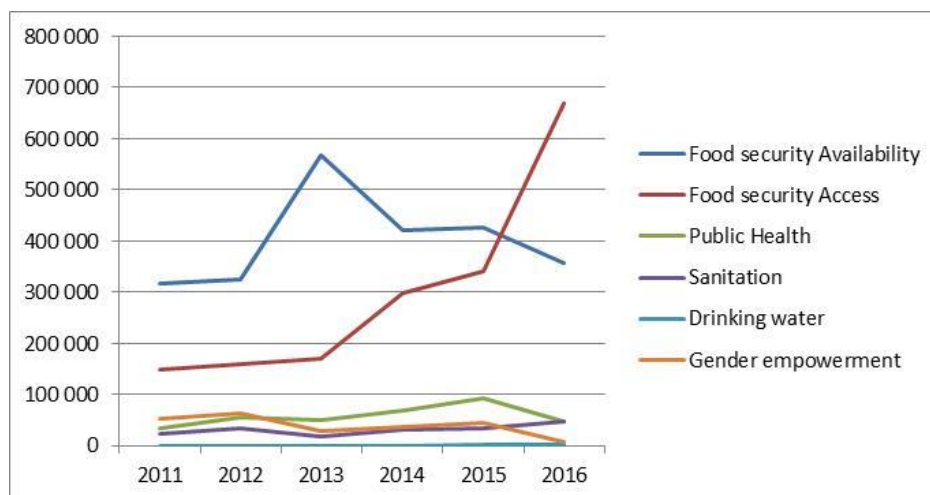

Figure 3 Universe of action contributing to nutrition by sector and year in 1000 NOK

Table 9 UACN to Food Security access projects by main sector and sub-sector per year in 1000 NOK

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
160 - Other social infrastructure and services	4 729	2 873	3 366	17 927	13 672	1 100
10 - Social/welfare services	4 729	2 873	3 366	17 927	13 672	1 100
520 - Developmental food aid/Food security assistance		25 000	25 000	295		
10 - Food aid / Food security programs		25 000	25 000	295		
720 - Emergency Response	140 346	127 936	141 793	273 158	316 694	655 606
10 - Material relief assistance and services	94 855	58 304	43 670	38 207	84 991	180 098
40 - Emergency food aid	33 600	38 739	95 123	234 950	212 737	434 742
50 - Relief co-ordination: protection and support services	11 891	30 893	3 000		18 966	40 765
730 - Reconstruction relief and rehabilitation	3 661	3 612	580	8 141	11 506	13 489
10 - Reconstruction relief and rehabilitation	3 661	3 612	580	8 141	11 506	13 489
Grand Total	148 736	159 420	170 739	299 521	341 872	670 194

As shown in Figure 3, Food Security Access projects constitute the only area where there has been a remarkable increase in UACN. If we look more in-depth into the sectors that are involved in this group, it is the emergency response, and in particular emergency food aid that has increased the most (see Table 9). In 2011 and 2012, between 30 and 40 million NOK were given to Emergency Food aid. In 2014-15, this number had increased to more than 200 million NOK, and in 2016 again to more than 400 million NOK.

ODA FOR NUTRITION AND NUTRITION RELATED ACTIVITIES

In the report from 2012 (Torheim et al 2012), a much more narrow approach than UACN was used to identify the share of the ODA to nutrition and nutrition related activities. In this chapter we have used a somewhat similar approach - by analysing all the projects that has the term 'nutrition' in their project description (the dark blue area in Figure 2).

During the six years that has followed, from 2011 to 2016, the total Norwegian ODA amounted to 190 billion NOK. The amount earmarked basic nutrition (code 12240) was 0.04 percent on average for the five year period (see Table 1 and Table 10). However, one large project in 2012 inflated this number. The share earmarked to all nutrition and nutrition-related activities defined as *nutrition mentioned in the project description* was 0.6 percent of the total ODA in the period 2011-16 (see Table 10 and Table 11).

Table 10 Disbursement of Norwegian ODA to nutrition and nutrition-related activities, 2011-2016 in 1000 NOK)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Basic Nutrition (nutrition specific)	1 420	53 498	3 895	4 818	14 013	4 964
Food Security availability	4 752	19 282	52 514	81 031	74 754	39 832
Food Security Access	27 434	26 472	35 293	17 880	9 922	23 254
Public Health	2 830	8 097	3 100	120		11 455
Sanitation						971
Drinking water						445
Gender empowerment	9 600	4 600				
Other*	11 392	130 362	140 553	121 580	77 918	90 007
Total	57 429	242 311	235 355	225 428	176 607	170 929
*Other detailed:						
91010 Admin costs Multilateral		110 000	127 537	114 000	86 000	65 000
111, 112 and 114 Education, basic education and post-secondary	2 972	5 257	7 299	6 009	2 200	8 386
31130 Agricultural land resources	6 000	13 153	6 184	1 564	500	2 875
16050 Multi-sectoral aid for basic social services	1 884	1 952	2 307			10 000
15160 Human rights				3 325	3 218	2 702
Other codes	537	0	-2 774	-3 318	-14 000	1 044
Sum Other*	11 392	130 362	140 553	121 580	77 918	90 007

Source: Norad aid database – projects included if «nutrition» is mentioned in the project description

Table 11 Disbursement of Norwegian ODA to nutrition and nutrition-related activities, 2011-2016 (% of total ODA)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Mean 2011-16
Basic Nutrition (nutrition specific)	0.01 %	0.19 %	0.01 %	0.02 %	0.04 %	0.01 %	0.04 %
Food Security availability	0.02 %	0.07 %	0.16 %	0.25 %	0.22 %	0.11 %	0.14 %
Food Security Access	0.10 %	0.10 %	0.11 %	0.06 %	0.03 %	0.06 %	0.07 %
Public Health	0.01 %	0.03 %	0.01 %	0.00 %	0.00 %	0.03 %	0.01 %
Sanitation	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %
Drinking water	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %
Gender empowerment	0.04 %	0.02 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.00 %	0.01 %
Other*	0.04 %	0.47 %	0.43 %	0.38 %	0.23 %	0.25 %	0.30 %
Total	0.2 %	0.9 %	0.7 %	0.7 %	0.5 %	0.5 %	0.6 %

Source: Norad aid database

As shown in the tables above, only 0.04 percent of ODA went to the sub-category 'Basic nutrition' in the period 2011-16. Among the nutrition related activities, the activities related to household food security availability has had the strongest increase since 2011.

From 2011 to 2016 1.1 billion NOK was spent on nutrition and nutrition related activities. A bit less than half of these projects were considered as UACN. The remaining is marked as 'Other' in Table 10 and Table 11. The absolutely largest bulk of the funding was given to projects referred to as 'Admin costs Multilateral' - these are all funding channelled into the CGIAR-system. Table 12 shows that the largest group of agreement partners are the multilateral institutions, and among them CGIAR is the biggest receiver (Table 13).

Table 12 The main group of agreement partners to nutrition related projects by year in 1000 NOK

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Multilateral institutions	22 450	163 992	147 537	115 550	86 000	84 964
Governments/Ministries in developing countries	-3 299	16 100	43 665	61 812	52 051	10 335
NGO Norwegian	18 857	41 159	27 741	26 711	15 670	48 182
NGO Local	11 892	13 231	6 184	15 964	13 500	17 422
NGO International	4 000	5 350	6 277	2 743	7 173	4 950
Norwegian public sector	3 025	2 479	3 951	2 648	2 213	3 676
Public sector other donor countries						1 400
Consultants	504					
Total	57 429	242 311	235 355	225 428	176 607	170 929

Table 13 The main agreement partners to nutrition related projects by year in 1000 NOK

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
CGIAR - Consultative Group on International Agricultural Research		110 000	127 537	114 000	86 000	65 000
Government of MOZAMBIQUE			17 577	52 391	39 928	10 353
Kirkens Nødhjelp	11 749	20 851	15 961	17 880	9 922	14 975
Zambia Ministry of Finance		16 100	26 088	9 421	12 124	-18
UNICEF- United Nations Children's Fund	14 944	9 700	20 000	50		-36
WFP - World Food Programme		43 000				
COMACO - Community Markets for Conservation				14 400	13 000	14 547
TLC - Total Land Care Malawi	6 000	13 153	6 184	1 564		
Redd Barna Norge	590	9 778	3 301	3 311		9 904
UNDP - UN Development Programme						20 000
Stiftelsen SOS-Barnebyer	2 800	6 747	3 100			
Mercy Corps			3 821		3 729	4 950
Digni - tidl. Bistandsnemnda	1 623	1 625	2 330	2 196	2 530	
FORUT - Solidaritetsaksjon for utvikling	1 884	1 952	2 307	1 325	1 344	1 353
CARE Norge						10 000
ADRA-Norge						10 000
UiB - Senter for Internasjonal Helse			2 250	1 369	2 200	3 676
Agribusiness Forum			2 456	2 623	3 444	
SIU - Senter for internasjonalisering av utdanning	2 995	2 229	1 774	1 279		
CEFEMINA - Feminist Centre for Information and Action	4 000	4 000				
UN Women	5 600	600				
FIAN - FoodFirst Information and Action Network Norge				2 000	1 874	1 949
FORUT - Local partner	3 588	-28				
Programme Against Malnutrition, Zambia					500	2 875
FAO - Food and Agricultural Organization of the United Nations	1 010			1 500		
The Terma Foundation, Tibet (China)	1 800					
UNHCR - UN Office of the UN High Commissioner for Refugees	896	692				
CARE International		1 350		120		
SickKids - The Hospital for Sick Children						1 400
FOKUS - Forum for Women and Development	211	205	242			
ANSWERS - Academy of Nursing Sciences	504	107				
Scanteam AS	504					
Utviklingsfondet			500			
UiB - Universitetet i Bergen		250	-73			
UiO - Universitetet i Oslo	30					
HiOA - Høgskolen i Oslo og Akershus					13	
Malawi Department of Poverty and Disaster Management Affairs	-3 299					
Total	57 429	242 311	235 355	225 428	176 607	170 929

NORWEGIAN PRIORITIES BY FUNDING AND MAIN PARTNERS 2011-16

The main sector that receives Norwegian aid is the multilateral area that receives one fourth of the ODA (Table 14 and Table 15). This remains the same in 2011-16 as in 2000-2010 (Figure 4). A comparison of the two periods shows an increase for funding to the target area 'Environment and energy', while the disbursements to 'Health and social services' and to 'Education' have decreased.

Table 14 Distribution of Norwegian aid by target area from 2011 to 2016 in 1000 NOK

Target area (in 1000 NOK)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Multilateral	6 786 877	7 154 169	7 440 236	7 542 926	7 829 425	7 566 508
In donor costs and unspecified	3 337 333	3 177 271	3 601 333	3 839 869	6 034 726	8 836 088
Environment and energy	3 123 765	4 688 930	6 987 409	5 042 667	4 197 582	3 604 331
Good governance	3 952 215	3 884 396	4 436 355	4 214 852	4 147 694	3 591 980
Economic development and trade	4 020 894	3 358 228	3 564 351	4 155 038	4 172 757	3 615 316
Emergency assistance	2 114 694	1 951 781	2 521 531	2 833 709	3 216 774	3 721 594
Health and social services	1 800 835	1 815 790	2 547 372	2 607 515	2 420 222	2 448 699
Education	1 516 553	1 607 611	1 706 707	1 814 505	2 477 163	3 172 710
Total	26 653 166	27 638 175	32 805 293	32 051 081	34 496 343	36 557 227

Table 15 Distribution of Norwegian aid by target area from 2011 to 2016 in percent

Target area (in % of annual ODA)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Mean 2011-16
Multilateral	25 %	26 %	23 %	24 %	23 %	21 %	23 %
In donor costs and unspecified	13 %	11 %	11 %	12 %	17 %	24 %	15 %
Environment and energy	12 %	17 %	21 %	16 %	12 %	10 %	15 %
Good governance	15 %	14 %	14 %	13 %	12 %	10 %	13 %
Economic development and trade	15 %	12 %	11 %	13 %	12 %	10 %	12 %
Emergency assistance	8 %	7 %	8 %	9 %	9 %	10 %	9 %
Health and social services	7 %	7 %	8 %	8 %	7 %	7 %	7 %
Education	6 %	6 %	5 %	6 %	7 %	9 %	6 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

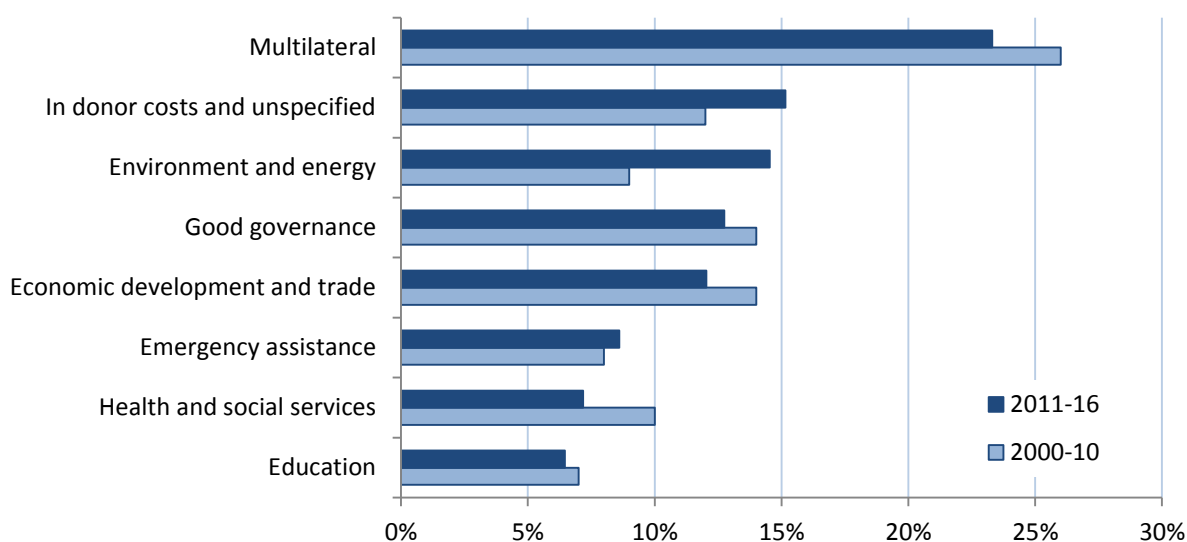

Figure 4 Distribution of Norwegian aid by target area - comparing 2000-10 with 2011-16

Table 16 Distribution of Norwegian aid by partners from 2011 to 2016 in 1000 NOK

Partner	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Multilateral institutions	12 475 691	13 266 300	14 341 215	15 885 612	15 702 531	15 725 958
Norwegian public sector	4 629 493	5 191 588	4 623 078	5 795 804	8 215 416	11 146 335
NGO Norwegian	3 535 679	3 739 712	4 282 214	4 480 492	4 653 784	5 009 530
Public sector in developing countries	212 386	599 080	4 261 495	1 116 327	1 505 337	1 143 591
NGO International	1 490 109	1 251 804	1 439 556	1 590 984	1 579 903	1 352 222
Governments/Ministries in developing countries	1 591 049	1 484 906	1 310 664	1 320 690	1 207 934	849 075
NGO Local	898 686	959 159	978 487	941 880	898 669	625 842
Public sector other donor countries	475 989	252 057	375 348	392 768	326 698	411 619
Other countries private sector	811 076	366 314	481 193	48 839	53 150	29 381
Norwegian private sector	207 951	217 969	369 117	218 365	94 270	62 498
Public-private partnerships	106 407	118 885	193 322	90 910	110 342	74 741
Consultants	153 413	137 068	90 530	71 392	70 014	82 782
Unknown	65 237	53 333	59 075	97 016	78 294	43 652
Total	26 653 166	27 638 175	32 805 293	32 051 081	34 496 343	36 557 227

Table 17 Distribution of Norwegian aid by partners from 2011 to 2016 in percent

Partner	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Mean 2011-2016
Multilateral institutions	46.8 %	48.0 %	43.7 %	49.6 %	45.5 %	43.0 %	45.9 %
Norwegian public sector	17.4 %	18.8 %	14.1 %	18.1 %	23.8 %	30.5 %	20.8 %
NGO Norwegian	13.3 %	13.5 %	13.1 %	14.0 %	13.5 %	13.7 %	13.5 %
Public sector in developing countries	0.8 %	2.2 %	13.0 %	3.5 %	4.4 %	3.1 %	4.6 %
NGO International	5.6 %	4.5 %	4.4 %	5.0 %	4.6 %	3.7 %	4.6 %
Governments/Ministries in developing countries	6.0 %	5.4 %	4.0 %	4.1 %	3.5 %	2.3 %	4.1 %
NGO Local	3.4 %	3.5 %	3.0 %	2.9 %	2.6 %	1.7 %	2.8 %
Public sector other donor countries	1.8 %	0.9 %	1.1 %	1.2 %	0.9 %	1.1 %	1.2 %
Other countries private sector	3.0 %	1.3 %	1.5 %	0.2 %	0.2 %	0.1 %	0.9 %
Norwegian private sector	0.8 %	0.8 %	1.1 %	0.7 %	0.3 %	0.2 %	0.6 %
Public-private partnerships	0.4 %	0.4 %	0.6 %	0.3 %	0.3 %	0.2 %	0.4 %
Consultants	0.6 %	0.5 %	0.3 %	0.2 %	0.2 %	0.2 %	0.3 %
Unknown	0.2 %	0.2 %	0.2 %	0.3 %	0.2 %	0.1 %	0.2 %
Total	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

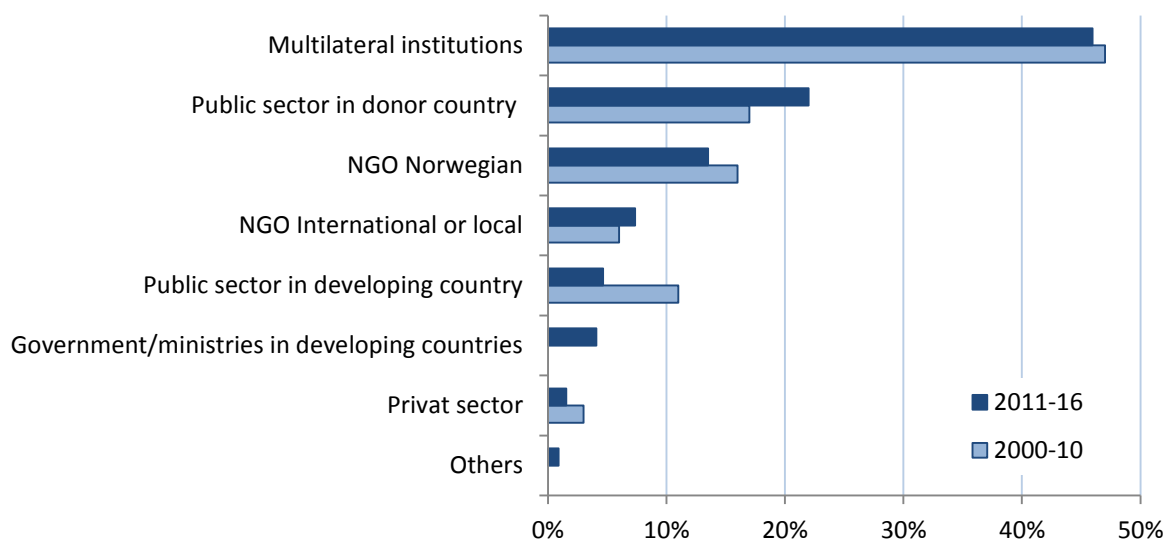
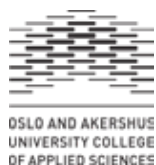

Figure 5 Distribution of Norwegian aid by partner comparing 2000-10 with 2011-16

WHITE PAPERS AND STRATEGIES: AN ANALYSIS OF OFFICIAL DOCUMENTS AND STATEMENTS DURING THE TIME PERIOD 2012-2017

Liv Elin Torheim, Tone Sommerfelt and Anne Hatløy,

Oslo 28.04.2017

CONTENTS

White Papers	3
No. 22 (2012-2013) The World's leading Seafood Nation.....	3
No. 22 (2016-2017) The place of the oceans in Norway's foreign and -development policy ...	3
No. 25 (2013-2014) Education for development	4
No. 19 (2014-2015) Public Health - Mastering and opportunities	5
No. 10 (2014-2015) Opportunities for All: Human Rights in Norway's Foreign Policy and Development Cooperation	5
No. 38 (2015-2016) Norway's participation in the 70th session of the UN general assembly	6
No. 24 (2016-2017) Common responsibility for a common future – the Sustainable Development Goals and Norwegian development policy.....	6
Speeches	7
International Conference on Nutrition2.....	7
Prime Minister Erna Solberg	7
Minister of Foreign Affairs Børge Brende	8
State secretary Tone Skogen	8

WHITE PAPERS

NO. 22 (2012-2013) THE WORLD'S LEADING SEAFOOD NATION

"**The world's leading seafood nation**"¹ mentions 'nutrition' 23 times, mainly when stating that fish is important for food security and nutrition both nationally and globally, and when mentioning FAO². Under chapter 12, "International development cooperation", the government make a specific commitment regarding nutrition, namely to "*Promote the importance and role of seafood in global nutrition*". Furthermore, in the same chapter, they state that they will work to ensure that sustainable fisheries, aquaculture and marine environmental management become clearer and more prominent in Norwegian development policy.

NO. 22 (2016-2017) THE PLACE OF THE OCEANS IN NORWAY'S FOREIGN AND -DEVELOPMENT POLICY

The recently published White Paper from the Ministry of Foreign Affairs, **White Paper no. 22 (2016-2017) "The place of the oceans in Norway's foreign and -development policy"**, can probably be regarded as a follow-up of the above-mentioned commitment to clarify and promote the role of fisheries in Norwegian development policies. This is the first time a Norwegian government has presented a white paper on the role of the seas and oceans in the country's foreign and development policy. The aim of the report is to highlight the opportunities the oceans offer for Norway and the challenges that must be dealt with, and to describe how Norwegian foreign and development policy can be used to safeguard Norway's ocean interests and promote the achievement of the UN SDGs. The white paper emphasizes three priority areas for Norway: Sustainable use and value creation; clean and healthy oceans; and the blue economy in developing countries.

The white paper mentions 'nutrition' 23 times. The Government calls for higher priority to be given to fisheries and aquaculture in efforts to improve global food security, and for FAO to be the main arena for policy development relating to global food security, nutrition and the right to food. Referring to SDG 2 (End hunger, achieve food security and improved nutrition, and promote sustainable agriculture) the white paper states that the Government is working to increase awareness about the role of seafood for food security and nutrition, for which funding have been made available in 2017. One chapter is devoted to fisheries management in the FAO, where Norway's contribution to the Nansen programme³ is highlighted as one of the most comprehensive collaboration areas between Norway and FAO. Furthermore, the Fish for Development programme is described. It was launched in 2015 to enhance the impact of aid initiatives relating to the sustainable use of living marine resources. Under the programme, Norway provides capacity- building support to the authorities in partner countries, and assistance for the development of effective legislation, and monitoring, inspection and enforcement systems. It also provides support for education and business development. The Government intends to increase its allocation to the Fish for Development programme to meet

¹ Our translation. The white paper is available in Norwegian only, under the name 'Verdens fremste sjømatnasjon'.

² FAO is called "UN organization for nutrition and agriculture" in Norwegian.

³ According to its website (www.eaf-nansen.org/), the EAF-Nansen Project "Strengthening the Knowledge Base for and Implementing an Ecosystem Approach to Marine Fisheries in Developing Countries" is an initiative to support the implementation of the ecosystem approach in the management of marine fisheries. The aim is to promote sustainable utilization of marine living resources and improved protection of the marine environment.

the demand for knowledge and management experience relating to marine resources and the oceans.

NO. 25 (2013-2014) EDUCATION FOR DEVELOPMENT

White paper no. 25 (2013-2014) “Education for development”, mentions ‘nutrition’ 31 times. In the introduction, it is stated that education lays the groundwork for individuals’ and societies’ development and is essential for development and growth, including *i.a.* improved health and nutrition. The same chapter also highlights that nutrition, care, and social and cognitive stimulation during the first years of life are of great importance for a child’s ability to learn. Chapter 2, “Why focus on education?”, elaborates further on the two-way links between nutrition and learning. Sub-chapter 2.4.3, “Strong links between education, health and nutrition” has a section on Food security, nutrition and learning, which says:

The foundation for a child’s ability to learn is laid before the child starts school. Studies show that the quality of nutrition during the first one thousand days of a child’s life, from conception until the child turns two, is crucial to the child’s physical and cognitive development. Food security, nutrition and the ability to learn are interrelated. In some cases, poor food security and nutrition may be due to insufficient knowledge of production methods and of nutrition. Thus, education also has the potential to reduce malnutrition, undernourishment and hunger. If all women completed primary school, 1.7 million children could be saved from malnutrition and stunted growth, and 15 % fewer children under the age of five would die, every year. If all women completed lower secondary school as well, as many as 12 million children could be saved from malnutrition and stunted growth, and deaths among the under-fives would be halved, every year. A total of 2.8 million lives could be saved each year if all the women in the world completed upper secondary education. In addition, the level of a mother’s education affects her children’s development and learning, as language and social skills depend on stimulation. Further, schools can be an arena for enhancing food security for pupils and the local community.

Chapter 3, “What are Norway’s goals?”, highlights the importance of ensuring that children have enough to eat and are well nourished to be able to learn. The chapter also mentions FAO’s work to use school as an arena for knowledge and skills transfer on food, nutrition and health. Furthermore, the Government commits to support incentive schemes that make education more accessible for vulnerable groups, including measures relating to school attendance, better learning outcomes, better nutrition and intensified efforts to combat child labour. We interpret this as *i.a.* school feeding programmes. Sub-chapter 3.2 on vocational training, describes that Norway already provides extensive support for measures to enhance food security through bilateral, regional and multilateral channels. It furthermore says that the Government now wishes to integrate food security and nutrition in its global education efforts, with an emphasis on developing closer links between primary education and vocational training on the one hand, and the knowledge and skills needed for agriculture and food production on the other. Training and education in this field is inadequate, and is often given little priority even in developing countries where agriculture is an important sector. The Government moreover commits to help to further develop higher academic disciplines that are

of importance for their efforts to improve energy and natural resource management, global health, and nutrition.

NO. 19 (2014-2015) PUBLIC HEALTH - MASTERING AND OPPORTUNITIES

White Paper no. 19 (2014-2015) “Public Health - Mastering and opportunities”⁴, concerns mainly domestic public health policies. A text box describes international work and Norwegian obligations in the field of public health. It refers to what Norway does within the EU framework where it is member of the EU Action Plan on Childhood Obesity and participates in a Joint Action (JA) Nutrition and Physical Activity under the EU's third health program. It also mentions that the European Region of the World Health Organization adopted in 2014 a new action plan for food and nutrition (2015-2020) which Norway has acceded. Finally, the text box highlights that Norway also joined the Political Declaration and Framework for Action that had been negotiated by member states of the WHO and FAO and adopted at the International Conference on Nutrition (ICN2), Rome 2014.

NO. 10 (2014-2015) OPPORTUNITIES FOR ALL: HUMAN RIGHTS IN NORWAY'S FOREIGN POLICY AND DEVELOPMENT COOPERATION

White Paper no. 10 (2014-2015) “Opportunities for All: Human Rights in Norway's Foreign Policy and Development Cooperation” mentions ‘nutrition’ five times. Sub-chapter 3.4.6 “The right to health and the right to food”, states that the right to health and the right to food are enshrined in the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, as well as in other instruments, and are to be realised without discrimination. It further states that hunger and malnutrition constitute the greatest health risk worldwide since a quarter of all children under five are stunted, i.e. their height/weight and brain development are impaired as a result of malnutrition. Although the target of halving the proportion of people who suffer from hunger worldwide by 2015 is within reach, the number of people suffering from chronic hunger remains very high. The white paper cites the main reasons for chronic hunger being marginalisation, poverty, discrimination, lack of access to resources such as land, forests and fish, and insecure land rights.

The white paper says that Norway played a leading role in negotiating the UN Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security, which is an important tool for combating hunger and promoting sustainable development. The white paper further refers to Norway's food security strategy, Food Security in a Climate Perspective 2013–2015, which builds on the UN Food and Agriculture Organization's voluntary Right to Food Guidelines of 2004, and which clearly states that a more rights-based approach will underlie all Norwegian efforts to enhance food security. Among the issues that the Government says it will prioritize are to further develop Norway's efforts to promote global health, with particular emphasis on maternal and child health. Furthermore, to continue to follow up Norway's strategy for food security and seek to ensure that a human rights approach is taken to food security and nutrition in the new Sustainable Development Goals.

⁴ Our translation. The white paper is available in Norwegian only, under the name ‘Folkehelsemeldingen - mestring og muligheter’.

NO. 38 (2015–2016) NORWAY’S PARTICIPATION IN THE 70TH SESSION OF THE UN GENERAL ASSEMBLY

White paper no. 38 (2015–2016) “Norway’s participation in the 70th session of the UN general assembly”. The document mentions ‘Nutrition’ four times. Prime Minister Erna Solberg said at the Sustainable Development Summit prior to the UNGA that undernutrition is a leading cause of under-five mortality and that 200 million children suffer from stunting. *“Humanitarian aid for children in need of nutrition or education is a crucial investment in long-term human development.”* Solberg also took part in a dialogue meeting regarding the eradication of poverty and hunger, together with leaders from countries and regional organizations in the north and south. The meeting highlighted the need for increased investment in maternal and child health and nutrition and food security in partnership with the private sector.

NO. 24 (2016–2017) COMMON RESPONSIBILITY FOR A COMMON FUTURE – THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AND NORWEGIAN DEVELOPMENT POLICY

White paper no. 24 (2016–2017) “Common responsibility for a common future – the Sustainable Development Goals and Norwegian development policy”⁵ presents the main priorities in the current Government’s development policy. The white paper states that the 2030-agenda is broad and all elements are equally important. However, a medium size donor country like Norway has to prioritize and the Government has selected five areas it regards as particularly important for development and poverty reduction:

- Education
- Health
- Economic development and job creation
- Climate, renewable energy and environment
- Humanitarian assistance

‘Nutrition’ is mentioned twice (besides as part of names or the SDGs). Sub-chapter 3.4.1, “Education”, states *i.a.* that nutrition for the mother during pregnancy and for the baby the first few years of life are crucial for children’s learning abilities. This shows the importance of comprehensive development and indivisible development goals.

Sub-chapter 3.4.4, “Climate, renewable energy and environment” links climate change to food insecurity, and states that Norway will continue to support robust and sustainable systems for production and distribution of food both multi- and bilaterally. Climate smart agriculture is mentioned, as well as the oceans as an important source of food in order to reach SDGs 1 and 2 on poverty, hunger, food security and improved nutrition. SDG 14 on sustainable development and use of ocean resources support these two first goals, and constitutes an important target in the development policy. The chapter also states that Norway works closely with FAO to promote attention to the importance of reducing food waste.

⁵ Our translation. The white paper is available in Norwegian only, under the name ‘Felles ansvar for felles fremtid — Bærekraftsmålene og norsk utviklingspolitikk’.

A text box on food security describes how Norway works with UN organizations to promote food security. Norway contributes substantially to FAO, IFAD and WFP's work on food security.

SPEECHES

The importance of nutrition has been highlighted in a number of official speeches by the current Government.

INTERNATIONAL CONFERENCE ON NUTRITION²

In 2014, at the second International Conference on Nutrition, former State Secretary Hans Brattskar held Norway's speech, where he stated that to be free from hunger and have access to adequate, safe, nutritious and affordable food, is a fundamental human right and equally fundamental for being able to live a healthy life. For these reasons a rights-based approach to food and nutrition security must figure prominently in the post-2015 sustainable development agenda. He emphasized that the FAO Voluntary guidelines on the right to adequate food should be used actively by countries to fulfill this right for their citizens. Other topics were also raised, such as the importance of adequate nutrition for learning; the challenge of increasing overweight and obesity; breastfeeding, anemia, the importance of fish, climate-smart agriculture and public-private partnerships such as the Stordalen EAT initiative

PRIME MINISTER ERNA SOLBERG

In 2014, Prime Minister Erna Solberg highlighted the important links between adequate nutrition and education, in particular for girls, in several speeches, e.g. at a meeting about the MDGs at the Ministry of Foreign Affairs, and at the in New York.

In a statement by Prime Minister Erna Solberg at the launch of the revised Every Woman Every Child global strategy, New York, 26 September 2015, she stated that Norway is committed to global health and the revised strategy, which takes into account the broader determinants of health, such as education, nutrition, water and sanitation. She further announced the Norwegian contribution of 3.5 billion NOK to reproductive, maternal, newborn, child and adolescent health in 2016. 600 million NOK was to be channeled through the Global Financing Facility Trust fund.

At EAT Stockholm Food Forum in 2015, Prime Minister Erna Solberg gave a speech where she said, *i.a. (...) in order to eradicate poverty and tackle climate change, we must focus on sustainable consumption and the management of our oceans, forests, fresh water and biodiversity. There needs to be an increase in food production to feed the growing population of the world. We must therefore encourage people to have a healthy and nutritious diet based on sustainably-produced food.*

I would like to quote two statements from the Rio + 20 declaration, The future we want, which I see as particularly important: 'Everyone has the right to have access to safe, sufficient and nutritious food', and: 'Healthy marine ecosystems, sustainable fisheries and sustainable aquaculture have a crucial role for food security and nutrition and in providing for the livelihoods of millions of people.'

She furthermore highlighted Norway's production and export of seafood and that seafood plays a significant, but not yet fully recognised, role in global food security and nutrition.

"Norway has a world-leading position in this field and we can make a global contribution by sharing our experience and knowledge on sea-based production and principles of ecosystem management".

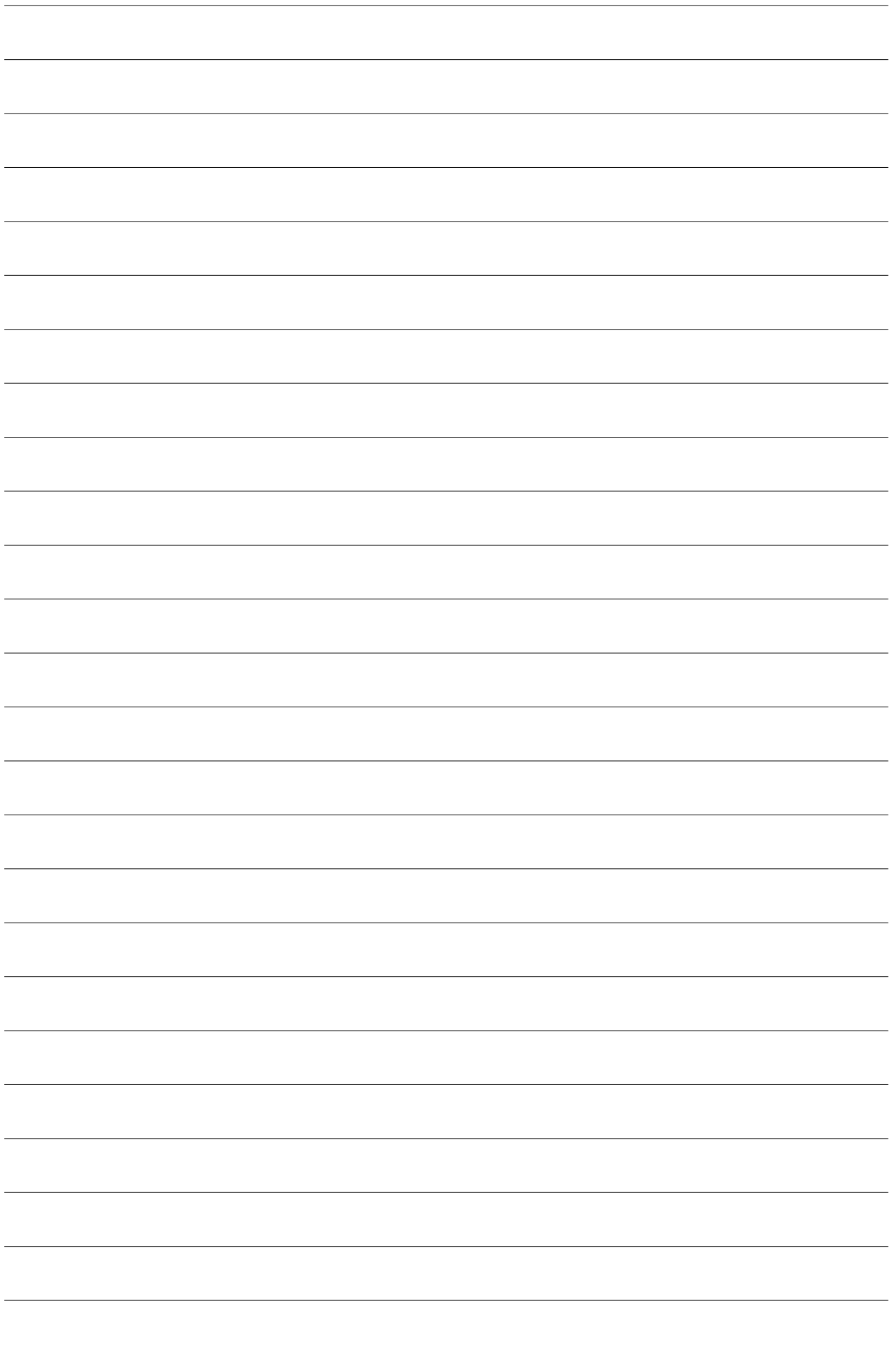
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS BØRGE BRENDE

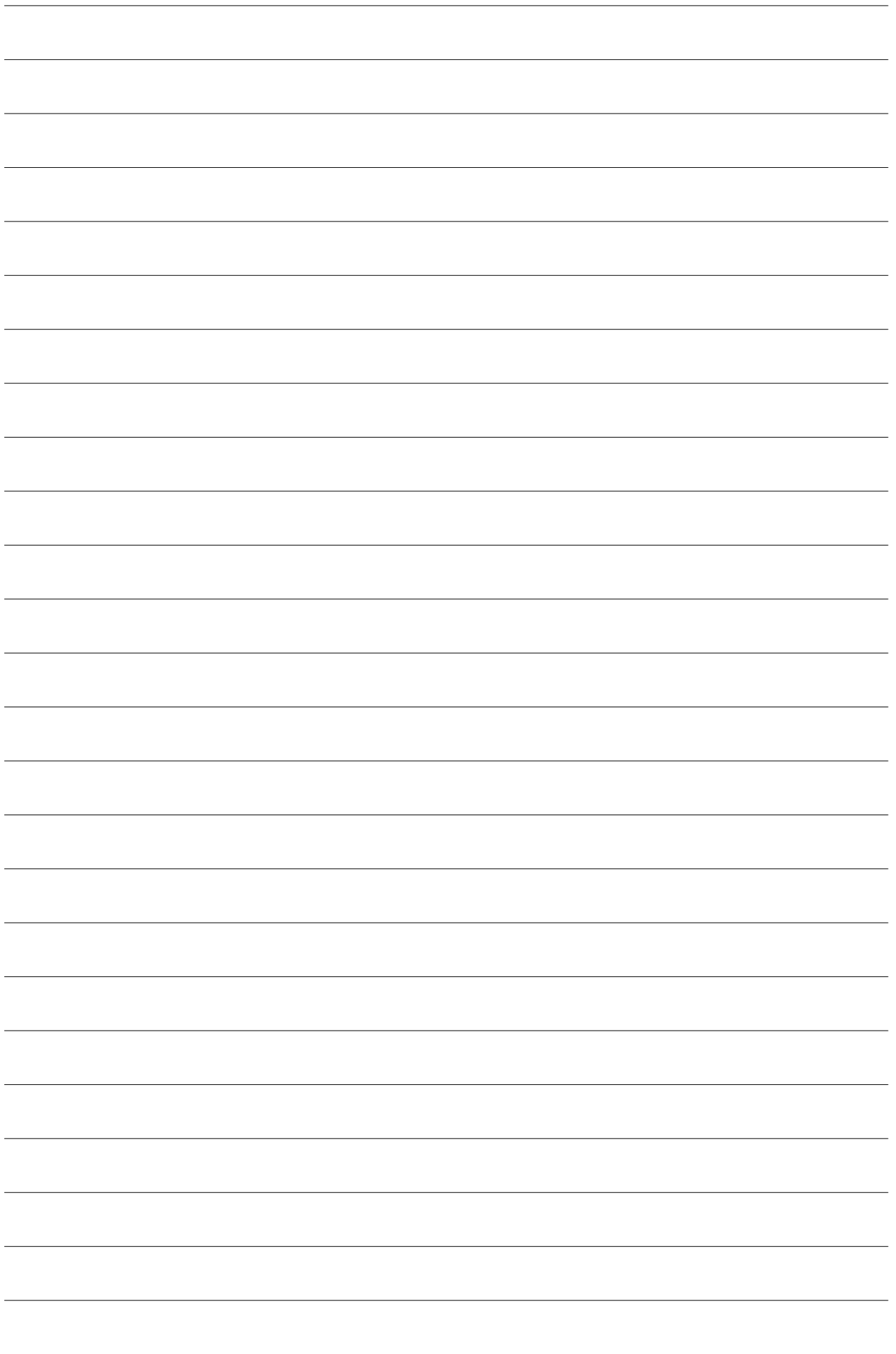
In 2015, Minister of Foreign Affairs, Børge Brende, had an op. ed. in Aftenposten, where he described solutions to the problem of hunger. He stated the world has to come together for a global fight against hunger and malnutrition. Mr Brende had the same focus in his opening speech at the EAT Post 2015 in New York in September 2015, where he reiterated that more than 800 million people are suffering from hunger and three million children die needlessly from undernutrition, every year. The expected increase in the world's population to reach nine billion by 2050, represents a four-pronged challenge, namely that food supplies must be sufficient, nutritious and healthy, accessible to all and food production must be sustainable. *"Hunger is probably the greatest challenge of our time that we can solve."*

STATE SECRETARY TONE SKOGEN

State secretary Tone Skogen gave the Opening speech at Norad's seminar "Mat og utvikling - matsikkerhet og ernæring i norsk bistand": Transforming Agriculture for a Food Secure Future, in 2016. Skogen said that persistent undernourishment and malnourishment constitutes a hidden crisis – a crisis affecting far more people than the 800 million living in extreme poverty. In some African countries, nearly half the children are stunted. This has serious long-term consequences for development. Investment in education and health will not produce the results desired unless children have sufficient access to healthy food. "The Norwegian Government is stimulating activity in the agricultural sector with strong focus on the linkages to other development priorities, such as food security, nutrition, health and education, and not least new business opportunities and job creation."

At a seminar at the Parliament on climate adaptation, food security and agriculture in 2016, State secretary Tone Skogen gave a talk. She said that the right to food is important for development. Norway contributes through several channels and through e.g. implementation of the Strategy for food security.

Besøksadresse
Redd Barna
Storgata 38, 0182 Oslo

Postadresse:
Redd Barna
P.O. Box 6902, St. Olavs plass
N-0130 Oslo

Tlf: 22 99 09 00
post@reddbarna.no
www.reddbarna.no